

ČESKÁ REPUBLIKA ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce B., a. s., zastoupený JUDr. Jiřím Bláhou, advokátem v Lomnici nad Popelkou, Poděbradova 54, proti žalovanému Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu, Praha 1, Štěpánská 28, v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 9. 2004, čj. FŘ-12696/13/03, čj. FŘ-12694/13/03, čj. FŘ-12697/13/03, čj. FŘ-12701/13/03 a čj. FŘ-12700/13/03, o kasačních stížnostech žalobce proti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2005, čj. 8 Ca 262/2004-51, čj. 8 Ca 263/2004-48, čj. 8 Ca 264/2004-48, a ze dne 13. 9. 2005, čj. 10 Ca 237/2004-51 a čj. 10 Ca 238/2004-52,

t a k t o :

- I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Afs 38/2006, sp. zn. 8 Afs 39/2006, sp. zn. 8 Afs 40/2006, sp. zn. 8 Afs 100/2006 a sp. zn. 8 Afs 101/2006 se spojují ke společnému projednání a rozhodnutí. Věc bude dále vedena pod sp. zn. 8 Afs 38/2006.
- II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2005, čj. 8 Ca 262/2004-51, čj. 8 Ca 263/2004-48, čj. 8 Ca 264/2004-48, a ze dne 13. 9. 2005, čj. 10 Ca 237/2004-51 a čj. 10 Ca 238/2004-52, se zrušují a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutími ze dne 23. 9. 2004, čj. FŘ-12696/13/03, čj. FŘ-12694/13/03, čj. FŘ-12697/13/03, čj. FŘ-12700/13/03 a čj. FŘ-12701/13/03, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti dodatečným platebním výměrům na daň z přidané hodnoty za zdaňovací období května 2000, března, května, června a srpna 2001, vydaným Finančním úřadem.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobami u Městského soudu v Praze. Žaloby odeslal elektronicky v sobotu dne 4. 12. 2004, elektronická podatelna

městského soudu je v pondělí dne 6. 12. 2004 přijala a opět elektronicky upozornila žalobce, že podání nebyla opatřena elektronickým podpisem a že elektronicky podepsaná podání musí mít připojený kvalifikovaný certifikát vystavený První certifikační autoritou. Žalobce svá podání znovu zaslal městskému soudu dne 9. 12. 2004, opět elektronicky, tentokrát již bez pochybností o připojeném elektronickém podpisu.

Městský soud žaloby odmítl shora citovanými usneseními, která založil na argumentaci, že podání přijatá dne 6. 12. 2004 nebyla opatřena elektronickým podpisem, nebyla tedy učiněna ve formě stanovené zákonem a soud k nim nepřihlíží. Podání ze dne 9. 12. 2004 byla podána opožděně, neboť posledním dnem lhůty bylo 7. 12. 2004.

Žalobce (stěžovatel) brojil proti usnesením městského soudu kasačními stížnostmi a tvrdil, že mu bylo odepřeno právo domáhat se spravedlnosti. Namítl, že elektronicky podané žaloby ze dne 6. 12. 2004 byly řádně podepsány, tj. byl připojen řádný elektronický podpis. K důkazu přiložil tiskový výstup datové zprávy, ze které je podle jeho názoru patrné, že součástí datové zprávy byl řádný elektronický podpis. Dále navrhl, aby Nejvyšší správní soud nechal provést znalecké ohledání počítače, z něhož byla datová zpráva odeslána, a počítače soudu. Usnesení soudu jsou nesprávná, protože jsou založena na nedostatečně objasněném skutkovém stavu.

Napadená usnesení jsou podle stěžovatele založena na nesprávném posouzení právní otázky. Městský soud vyložil § 37 odst. 2 s. ř. s. způsobem zásadně rozlišujícím mezi písemným a elektronickým podáním. Písemné podání tak nemusí obsahovat podpis oprávněné osoby a soud je povinen vyzvat účastníka řízení, aby v přiměřené lhůtě vadu podání odstranil, zatímco žaloba podaná v elektronické podobě bez elektronického podpisu je podáním, kterým podle soudu nelze disponovat řízením nebo jeho předmětem. Podle stěžovatele jej soud měl vyzvat k odstranění formální vady a případ věcně projednat. Stěžovatel se domnívá, že i kdyby žaloba teoreticky neobsahovala elektronický podpis, byla předložena včas a v čitelné podobě a chybějící elektronický podpis je odstranitelnou formální vadou. Výklad městského soudu zakládá mezi účastníky řízení neopodstatněnou nerovnost podle zvoleného způsobu komunikace, protože písemné a elektronické podání má stejnou váhu.

Stěžovatel dále dodal, že dne 9. 12. 2004 podal na základě elektronické komunikace s podatelnou městského soudu opakovaná podání, která stejně jako ta předchozí ze dne 6. 12. 2004 obsahovala elektronický podpis. Soudní řád správní připouští, aby účastník, který učinil podání v jiné formě než písemně, ústně do protokolu, či v elektronické formě podepsané elektronicky podle zvláštního zákona, potvrdil své podání písemným podáním shodného obsahu nebo předložil originál. Městský soud se ovšem otázkou, zda mu dne 9. 12. 2004 nebyly předloženy originály, vůbec nezabýval a proto svůj postup zatížil podstatnou vadou. Podání ze dne 9. 12. 2004 stěžovatel považuje za originály datových zpráv, doručených

předtím městskému soudu dne 6. 12. 2004. Stěžovatel se dovolává zdravého rozumu - smyslem ustanovení umožňujícího potvrzení původního podání v nestandardní formě je umožnit účastníkovi řízení zhojit svůj postup, pokud je zřejmé, že obsah původního podání nebude změněn. V posuzovaném případě jsou podání ze dne 9. 12. 2004 předložením originálu a i kdyby prvé podání správních žalob neobsahovalo řádný elektronický podpis, bylo druhé podání způsobilé zhojit domnělou vadu podání prvního.

Stěžovatel rovněž poukázal na postup městského soudu, který k podáním od počátku přistupoval jako k platně podaným žalobám, poučil stěžovatele o možnosti řízení ve věci samé bez jednání, vyžádal si k tomu jeho stanovisko a uložil mu zaplatit soudní poplatek. Vydal-li městský soud přípis, ve kterém označil všechny skutečnosti bránící věcnému projednání žaloby, pak je svým vlastním rozhodnutím vázán. Jinak řečeno, vyjádřil-li soud taxativní výčet nedostatků, které má stěžovatel zhojit, pak není jiných nedostatků, které by věcnému projednání bránily. Soud tedy připustil, že žaloby byly podány řádně, protože se věnoval odstraňování dalších překážek bránících věcnému projednání. V opačném případě by další úkony činil nezákonně, protože věcné projednání žalob nepřípadalo v úvahu pro jejich opožděné podání.

Žalovaný se ke kasačním stížnostem nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud spojil řízení o kasačních stížnostech ke společnému projednání (§ 39 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.), neboť směřují proti rozhodnutím, která spolu skutkově i právně souvisí, žaloby byly odmítnuty ze stejných důvodů a kasační stížnosti stojí na stejných argumentech.

Kasační stížnosti jsou důvodné.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem i důvody kasačních stížností (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), o věci uvažil:

Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.).

Ze správních spisů vyplývá, že napadená rozhodnutí žalovaného byla stěžovateli doručena dne 7. 10. 2004. Dvuměsíční zákonná lhůta k podání žalob proti správním rozhodnutím tedy začala běžet ve čtvrtek 7. 10. 2004 a jejím posledním dnem bylo úterý 7. 12. 2004 (§ 72 odst. 1 s. ř. s. za použití § 40 odst. 1 s. ř. s.).

Z hlediska posouzení běhu lhůty pro podání žalob je tak v kontextu posuzované věci zásadní, zda podání přijatá dne 6. 12. 2004 lze považovat za podání odpovídající zákonným požadavkům soudního řádu správního, či zda se jedná, jak uzavřel městský soud, o podání vybočující ze zákonné formy, k nimž soud nepřihlíží.

Podle § 37 odst. 2 s. ř. s. lze podání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, provést písemně, ústně do protokolu, popřípadě v elektronické formě podepsané elektronicky podle zvláštního zákona. Je-li podání učiněno v jiné formě, musí být do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného

obsahu nebo musí být předložen jeho originál, jinak se k němu nepřihlíží. Úprava § 37 odst. 2 s. ř. s. je ucelená a autonomní a proto je aplikována ve správním soudnictví výlučně - použití § 42 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s. zde nemá místa. Tato skutečnost přirozeně nemá vést k bezdůvodně odlišným interpretačním obdobným procesním institutům a Nejvyšší správní soud, veden ideou jednotného a vnitřně nerozporného právního řádu, přihlíží k výkladu, jakého se takovým institutům v rámci civilního procesu dostává.

Nejvyšší správní soud ve své další úvaze mohl bez újmy pro stěžovatele vyjít z předpokladu, že podání ze dne 6. 12. 2004 nebyla opatřena elektronickým podpisem podle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o elektronickém podpisu“). V takovém případě je nutné posoudit, zda prosté elektronické podání splňuje náležitosti § 37 odst. 2 s. ř. s. Je zjevné, že - třebaže takovéto podání nesplňuje náležitosti stanovené první větou citovaného ustanovení - může být podáním učiněným v jiné formě. Soudní řád správní výslovně nespecifikuje, co se rozumí „jinou formou“, ale je všeobecně akceptováno, že sem spadá např. podání telefaxem. Povahou elektronického podání z hlediska § 37 odst. 2 s. ř. s. se Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém usnesení ze dne 11. 8. 2006, čj. 8 Afs 82/2006-68 (dostupné na www.nssoud.cz), a výslovně připustil možnost podání „neautorizovaného“ elektronického podání, byť provázeného povinností odesílatele prokázat jeho doručení soudu. V posuzované věci ovšem pochybnosti o doručení podání městskému soudu vůbec nevznikly, neboť ten přijetí žalob potvrdil.

Rozdílně od městského soudu proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že elektronické podání bez elektronického podpisu je podáním, které není soudním řádem správním výslovně upraveno, je jím však jako podání učiněné „jinou formou“ připuštěno.

Takovéto podání, na rozdíl od podání autorizovaného elektronickým podpisem, musí být ve lhůtě tří dnů doplněno písemným podáním shodného obsahu, nebo musí být předložen jeho originál. Ustanovení § 37 odst. 2 s. ř. s. pojem originálu nedefinuje a v případě datových zpráv tak nečiní ani jiné ustanovení českého právního řádu. Objektivně lze přitom dojít k závěru, že pojem „originál“ v sobě zahrnuje nejen vyhotovení v listinné podobě, nýbrž i původní vyhotovení elektronického podání opatřené elektronickým podpisem splňující požadavky zákona o elektronickém podpisu. Nejvyšší správní soud uzavírá, že elektronické podání bez elektronického podpisu, doplněné ve stanovené lhůtě elektronickým podáním s elektronickým podpisem, je třeba považovat za řádné podání ve smyslu ustanovení § 37 odst. 2 s. ř. s. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na shodné rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2006, sp. zn. IV. ÚS 319/05 (www.judikatura.cz), ve kterém Ústavní soud v rámci interpretace § 42 odst. 3 o. s. ř. dospěl k závěru, že podání v elektronické podobě splňující požadavky zákona o elektronickém podpisu je podáním rovnocenným s podáním v písemné podobě na papíře s vlastnoručním podpisem. Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zaujetí

odlišného právního názoru při interpretaci ustanovení § 37 odst. 2 s. ř. s., jehož zřetelným inspiračním zdrojem bylo ustanovení Ústavním soudem vyložené.

Stěžovatel svá podání přijatá dne 6. 12. 2004 doplnil dne 9. 12. 2004 (tj. ve lhůtě tří dnů) elektronickým podáním s elektronickým podpisem. Žaloby byly podány ve lhůtě k podání žalob proti napadeným správním rozhodnutím (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Proto je městský soud odmítl nezákonně.

Nejvyšší správní soud se z důvodů procesní ekonomie dále nezabýval námitkami o nesprávném zjištění skutkového stavu, tj. zda prvé podání správních žalob v elektronické podobě obsahovalo či neobsahovalo řádný elektronický podpis. Vzhledem k výše uvedenému by zjištění této skutečnosti nemělo vliv na skutečnost, že žaloby byly podány včas a městský soud je povinen zabývat se jimi věcně.

Již pouze *obiter dictum* Nejvyšší správní soud doplňuje, že nepřisvědčil argumentaci stěžovatele, podle nějž má soud při odstraňování vady, spočívající v absenci elektronického podpisu, postupovat shodně jako v případech chybějícího podpisu na písemném podání. Elektronické podání bez elektronického podpisu představuje podání učiněné v jiné formě, a v souladu se zde učiněným výkladem je třeba postupovat podle výslovné právní úpravy předpokládající nutné doplnění v třídní lhůtě.

Konečně Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozhodnutí ze dne 30. 1. 2007, čj. 2 Afs 81/2006–75 (bude publikováno na www.nssoud.cz), kde se identickou právní otázkou ve věci téhož stěžovatele rovněž podrobně zabýval.

Kasační stížnosti jsou tedy důvodné; proto Nejvyšší správní soud napadená rozhodnutí městského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud postupovat ve shodě s právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasačních stížnostech městský soud pojedná v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2007

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu

